

Valtiovarainministeriö
Vero-osasto

Lausuntopyyntöne

Talousarvioesityksen yhteydessä esiteltävistä tuloverolain sekä perintö- ja lahjaverolain eräistä muutosehdotuksista

Valtiovarainministeriö on 25.6.2018 pyytänyt Kuntaliitolta lausuntoa talousarvioesityksen yhteydessä esiteltäväksi tarkoitettua hallituksen esityksestä, joka sisältää ehdotuksen tuloverolain sekä perintö- ja lahjaverolain muuttamisesta. Esitys sisältää ehdotuksen työasuntovähennyksen enimmäismäärän korottamisesta. Lisäksi vapaaehtoistyöntekijöille maksettavien verovapaiden matkakustannusten korvausten soveltamisalaa ehdotetaan laajennettavaksi ja kilometrikorvausten enimmäismäärää korotettavaksi.

Ensiksi on todettava, että tämä lausuntopyyntö ei sisällä muita valtion vuoden 2019 talousarvioesityksen veroratkaisuja, koska niitä käsitellään tarkemmin vasta budjettiriihen yhteydessä. Tämän lausunnon keskeisin sisältö kuntien verotulojen kannalta liittyy työasuntovähennykseen, jonka enimmäismäärää ehdotetaan korotettavaksi 250 eurosta 450 euroon.

Lausuntopyynnön kohteena oleva vapaaehtoistyöntekijöiden matkakustannusten korvausten soveltamisalan laajentaminen ja enimmäismäärän korottaminen ovat hyväksyttäviä muutoksia. On hyvä, että verotuksessa mahdollistetaan vapaaehtoistyön tekeminen mielekkäästi.

Lausuntopyynnön kohteena oleva ehdotus vapaaehtoiseen yksilölliseen eläkevakuutukseen liittyvän kuolemanvaravakuutuksen perintöverotuksen muutokseksi on myös kannatettava ehdotus. Se osaltaan kehittää verojärjestelmää ja asettaa vapaaehtoiset eläkevakuutuksen samaan asemaan kuin pitkäaikaissäätämisen sopimukset.

Työasuntovähennys osana verojärjestelmää

Työasuntovähennykselle on lähtökohtaisesti olemassa hyvät perusteet. Se osaltaan kannustaa työn vastaanottamista vakituista asuinpaikkaa kauempaa, kun toisen asunnon kustannuksia voi vähentää verotuksessa. Kaavamaiset kilometrirajat sekä puolisoon tai alaikäiseen lapseen liittyvät edellytykset ovat perusteltuja, vaikkakin ne kaavamaisuutensa vuoksi asettavat veronmaksajat osittain erilaiseen asemaan.

Toisaalta työasuntovähennys on poikkeus verotuksen pääsäännöstä, jonka mukaan elantomenoja ei voi vähentää verotuksessa. Verojärjestelmän kokonaisuuden kannalta tämänkaltaiset vähennykset repivät aukkoja veropohjaan, joita voi myöhemmässä vaiheessa olla hankala korjata. Tämän vuoksi työasunnon verovähennyksen enimmäismäärän kasvattamiseen tulee suhtautua varauksella ja sen vaikutuksia on arvioitava tarkasti.

Työasuntovähennyksen taso vaikuttaa merkittävästi toisaalta sen kannustinvaikutukseen, mutta toisaalta myös väärinkäytön mahdollisuuksiin. Enimmäismäärän korottaminen 250 eurosta 450 euroon kuukaudessa on varsin antelias muutos. Käytännössä useimmissa tapauksissa työasunnon kustannukset ovat enemmän kuin 250 euroa kuukaudessa, joten enimmäismäärän korotus koskettanee valtaosaa vähennyksen käyttäjistä.

Positiivista on, että enimmäismäärän korotus voi kannustaa vastaanottamaan työtä kaupaa, ja työn vastaanottaminen on entistä kannattavampaa. Enimmäismäärän korotukseen sisältyy kuitenkin myös riski, että sitä ryhtyvät käyttämään henkilöt, jotka aiemmin eivät ole työasuntoa käyttäneet. Esimerkiksi Tampereelta Helsinkiin (tai toisinpäin) liikkuvalla uuden työasunnon vuokraaminen voi olla jatkossa houkuttelevaa, vaikka aiemmin työasuntoa ei olekaan tarvinnut. Muutos luo siis tiettyä "hukkakäyttäytymistä", joka ei välttämättä ole perusteltua.

Lisäksi erilaiset sukulaissuhteet ja lähipiirin vuokrausjärjestelyt ovat alttiita väärinkäytöksille. Esimerkiksi Tampereelta Helsinkiin matkaava (tai toisinpäin) voi vuokrata asunnon ja saada siitä työasuntovähennyksen, mutta antaa asunnon opiskelemaan tulevan lapsensa käyttöön.

Kuntaliitto esittää, että hallituksen esityksessä arvioidaan tarkemmin työasuntovähennyksen kannustinvaikutuksia ja väärinkäytön mahdollisuuksia. Nykyisessä esitysluonnoksessa ei juuri ole arvioitu työasuntovähennyksen enimmäismäärän korottamisen vaikutuksia veronmaksajien käyttäytymiseen.

On tärkeää, että työasuntovähennys on verotuksessa osa tulonhankkimisvähennysten kokonaisuutta, johon sovelletaan 750 euron vuotuista omavastuuosuutta. Työasuntovähennyksen tulee jatkossakin olla osa tulonhankkimisvähennysten kokonaisuutta. Kun työasuntovähennyksen enimmäismäärää ehdotetaan korotettavaksi varsin merkittävästi - 200 euroa kuukaudessa, olisi mahdollista vastaavasti korottaa tulonhankkimisvähennyksen omavastuuosuutta 800 euroon vuodessa. Tämä osaltaan säilyttäisi tasapainon verotuksessa.

Kuntaliitto ehdottaa, että työasuntovähennyksen enimmäismäärän korottamisen vastapainoksi vuotuista tulonhankkimisvähennysten omavastuuosuutta korotetaan 800 euroon vuodessa.

Lopuksi on todettava, että työasuntovähennys ja toisaalta työn perässä liikkuminen vaikuttavat ympäristöön ja ilmastopäästöihin. Ympäristön näkökulmasta veronmaksajan käytössä oleva toinen asunto (työasunto) on ylimääräinen kuormittava tekijä. Toisaalta toinen asunto voi vähentää ja lyhentää työpaikan ja vakituisen asunnon välistä liikennettä, mikä taas on ympäristönäkökulmat huomioiden kannatettavaa.

Kuntaliitto esittää, että hallituksen esityksessä arvioitaisiin myös työasuntovähennyksen enimmäismäärän korottamista myös ympäristö- ja ilmastonäkökulmasta.

Kuntien veromenetykset kompensoitava

Esitysluonnoksessa arvioidaan, että työasuntovähennyksen enimmäismäärän korottaminen vähentäisi kuntien verotuloja noin 2 miljoonaa euroa. Kuntaliitto huomauttaa, että tämän arvion perusteita on esityksen perusteella vaikea arvioida. Tämän vuoksi tarkempi vaikutustenarviointi veronmaksajien käyttäytymiseen on tarpeen tehdä, ja tämän yhteydessä arvioida myös esityksen vaikutuksia kuntien ja valtion verotuloihin.

Työasuntovähennyksen enimmäismäärän korotuksen vaikutus kuntien verotuloihin tulee hallitusohjelman mukaisesti kompensoida kunnille täysimääräisesti.

Muilta osin Kuntaliitolla ei ole luonnokseen huomautettavaa.

SUOMEN KUNTALIITTO

Henrik Rainio
vs. johtaja, kuntatalous